

Socialdepartementet

Remissyttrande över betänkandet från utredningen om förstärkt uppföljning och utvärdering av folkhälsopolitiken, del 1 om effektivare folkhälsoinsatser genom hälsoekonomiska analyser (SOU 2026:7)

Sammanfattning

Livsmedelsverket tillstyrker förslagen i sin helhet och lämnar kompletterande synpunkter rörande vikten av

- att utvärderingar, data och analyser omfattar kunskap om beteendeförändringar samt hur beteendeförändringar kan främjas
- att Folkhälsomyndigheten samverkar med relevanta föreslagna kärnmyndigheter vid översynen av indikatorsystemet
- att säkerställa att befintlig kunskap omsätts i konkreta åtgärder
- att etiska överväganden och hantering av osäkerheter ingår i analyser, utvärderingar och metodstöd
- att den föreslagna metodhubben för dialog med det föreslagna hälsoekonomiska sekretariatet

Synpunkter på förslagen

Livsmedelsverket tillstyrker förslagen i sin helhet.

Avsnitt 13.2 Ett samlat uppdrag till Folkhälsomyndigheten om stärkt uppföljning och utvärdering av folkhälsan och folkhälsopolitiken

Livsmedelsverket vill här poängtera vikten av att utvärdering innefattar hela kedjan från styrmedel till hälsa, så att också frågan om hur beteendeförändringar kan stimuleras ingår. Livsmedelsverket bedömer att ökad kunskap om *hur* och i vilken utsträckning beteende kan påverkas av olika insatser och styrmedel är centralt för att nå de folkhälsopolitiska målen. Kunskapen om vad som gör att styrning har effekt och hur stor effekten blir kan användas för att förbättra folkhälsopolitiken oavsett kunskap om

kostnaderna för ohälsa medan kunskap om kostnaderna för ohälsa i sig ger otillräckligt underlag för att förbättra folkhälsoinsatserna.

I förslaget ingår en översyn av indikatorsystemet, där Folkhälsomyndigheten föreslår samverka med kommuner och regioner i översynen (avsnitt 13.2.3). Livsmedelsverket menar att samverkan även bör ske med relevanta föreslagna kärnmyndigheter, exempelvis Livsmedelsverket.

Livsmedelsverket välkomnar förslaget om kunskapsbanker (avsnitt 13.2.5). Samtidigt konstateras att det redan finns en rad kartläggningar och kunskapssammanställningar avseende matvanor och fysisk aktivitet vilket aktualiserar vikten av att säkerställa att befintlig kunskap omsätts i konkreta åtgärder.

Avsnitt 13.3 Myndighetsövergripande samverkan om metodval för ekonomiska analyser

Livsmedelsverket välkomnar och betonar vikten av att etiska överväganden och hantering av osäkerheter pekas ut då förslagen om metoder, metodkunskap och datatillgång etc inte fullständigt kan eliminera osäkerhet eller svara på frågor om etiska utgångspunkter.

Avsnitt 13.4 Metodhubb för bättre datakvalitet, svarsfrekvenser och extrapolering

Livsmedelsverket betonar vikten av att den föreslagna metodhubben för en dialog med det föreslagna hälsoekonomiska sekretariatet, om bland annat hur osäkerheter och etiska överväganden bör hanteras.

Avsnitt 13.5 Stärkt tillgång till data för ekonomiska analyser och utvärderingar

Livsmedelsverket har här samma principiella synpunkter om beteenden, osäkerheter, etiska överväganden och samverkan som ovan (avsnitten 13.2-13.4).

Livsmedelsverket menar att det vore önskvärt med uppföljning av Hb (hemoglobin; blodvärde), vilket tidigare har lyfts inom Socialstyrelsens projekt: Nationellt hälsoprogram för barn och unga (Regeringsuppdrag S2023/02379 Uppdrag att ta fram ett nationellt hälsoprogram för barn och unga).

I anslutning till förslaget om upprättande av register om skolfrånvaro (avsnitt 13.5.9) uppmärksammar Livsmedelsverket att det vore önskvärt att kunna följa lunchfrånvaro på nationell nivå, med utgångspunkt i att skolor som idag har schemalagd lunch registrerar lunchfrånvaro på samma sätt som lektionsfrånvaro.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektör Christina Nordin. I den slutliga handläggningen har medverkat avdelningschef Kristina Ohlsson, rättschef Elin Häggqvist och t f enhetschef Martina Görnebrand, föredragande.

Christina Nordin

Martina Görnebrand

Kopia

Landsbygds- och infrastrukturdepartementet